

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Васильченко В.С., Білоцерківський О.Б.

Національний технічний інститут

«Харківський політехнічний університет», м. Харків

Україна за наявності родючих земель – одна з найбагатших країн світу. Висока природна продуктивність ґрунтового покриву визначає провідну роль земельного фонду, як одного з важливих видів ресурсів економічного розвитку України, її національного багатства, головного засобу виробництва в сільському господарстві.

Рівень використання земельних ресурсів характеризує Україну як державу, в якій надзвичайно широко і екологічно-незбалансовано використовуються ці ресурси. Україна має надзвичайно високий рівень освоєння земельного фонду. Із загальної площі України 60,4 млн. га площа сільськогосподарських угідь становить 34,4 млн. га (70,5%), Розораність земель є найвищою в світі та досягає 57 % території країни.

Сучасне використання земельних ресурсів України не відповідає вимогам раціонального природокористування. Порушено екологічно допустиме співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що негативно впливає на стійкість агроландшафтів.

Нераціональне використання земельних ресурсів призводить до того, що українські чорноземи втрачають свої властивості, просто вивітрюються та вимиваються водами, і це, відповідно, призводить до погіршення якості земельних ресурсів України. При нераціональному використанні орних земель поширюються процеси деградації ґрунтів, поверхня яких піддається ерозії, перезволоженню, підвищується кислотність та інше.

З метою оптимізації земельного фонду України необхідно здійснити заходи щодо вилучення з інтенсивної обробки деградованих і малопродуктивних земель, до яких відносяться сільськогосподарські угіддя, які мають низьку родючість та господарське використання яких, за призначенням, стало економічно неефективним. Найважливішим заходом збереження ґрунтів є правильне формування культурного агроландшафту. У кожній екосистемі має бути своє, науково обґрунтоване співвідношення між полем, лісом, луками, болотами, водоймами. Це дасть найвищий господарський ефект і збереже довкілля.

Не менш важливою справою є організація і дотримання польових, кормових та інших сівозмін. Зберегти ґрунт допоможуть і перехід на прогресивні форми обробки землі, ефективні та легкі машини й механізми, скорочення повторної обробки ґрунту, перехід на безплужну обробку.

Потрібно зрозуміти, що якщо ми не будемо раціонально та бережно використовувати земельні ресурси, то це призведе до катастрофічних наслідків із неможливістю повернути все до початкової стадії.